

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

11. märts 2020*

Eelotsusetaotlus – Elektrienergia siseturg – Direktiiv 2009/72/EÜ – Elektrienergia transport – Mõiste „põhivõrguettevõtja“ – Määrus EÜ nr 714/2009 – Võrkudevaheline ühendus – Liikmesriikide põhivõrke ühendav ülekandeliin – Artikli 16 lõige 6 – Kohaldamisala – Võrkudevahelise ühenduse jaotamisest saadud tulu kasutamine – Ettevõtja, kes haldab ainult ühte piiriülest kõrgepingeliini, mis tagab kahe erineva riigisisese põhivõrgu vahelise ühenduse

Kohtuasjas C-454/18,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Förvaltningsrätten i Linköpingi (Linköpingi halduskohus, Rootsi) 5. juuli 2018. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saab Euroopa Kohtusse 12. juulil 2018, menetluses

Baltic Cable AB

versus

Energimarknadsinspektionen,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president A. Prechal, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud L. S. Rossi, J. Malenovský (ettekandja) ja F. Biltgen,

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikku menetlust ja 20. juuni 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Baltic Cable AB, esindajad: *advokater* M. Wärnsby, L. Hallberg ja S. Andersson,
- Energimarknadsinspektionen, esindajad: G. Morén, C. Vendel Nylander, R. Thuresson ja E. Vidlund,
- Hispaania valitsus, esindaja: A. Rubio González, hiljem L. Aguilera Ruiz,
- Soome valitsus, esindaja: S. Hartikainen,
- Euroopa Parlament, esindajad: I. McDowell ja A. Neergaard,

* Kohtumenetluse keel: rootsi.

- Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: A. Lo Monaco, J. Kneale ja A. Norberg,
- Euroopa Komisjon, esindajad: O. Beynet ja K. Simonsson,

olles 14. novembri 2019. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 714/2009 võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleses elektrikaubanduses ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1228/2003 (ELT 2009, L 211, lk 15) artikli 16 lõike 6 tõlgendamist ja kehtivust.
- 2 Taotlus on esitatud Baltic Cable AB ja Energimarknadsinspektioneni (riiklik energiaturu inspeksioon, Rootsi) (edaspidi „EI“) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab sellise tulu kasutamist Baltic Cable'i poolt, mis on saadud Rootsi ja Saksa põhivõrkude ühendust tagava piiriülese kõrgepingeliini võimsuse jaotamisest.

Õiguslik raamistik

Direktiiv 2009/72/EÜ

- 3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiivi 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ (ELT 2009, L 211, lk 55), põhjendused 44 ja 59 on sõnastatud järgmiselt:

„(44) [...] Vajaliku võrguinfrastruktuuri ehitamine ja selle hooldamine, sealhulgas võrkude vastastikuse sidumise võimaluste osas, peaks aitama tagada stabiilse elektrivarustuse. Vajaliku võrguinfrastruktuuri ehitamine ja selle hooldamine, sealhulgas võrkude vastastikuse sidumise võimaluste ja detsentraliseeritud elektritootmise osas, etendab stabiilse elektrivarustuse tagamisel olulist osa.

[...]

(59) Tõelise elektri siseturu arendamine [Euroopa Liidu] ühendatud võrgu kaudu peaks olema käesoleva direktiivi üks peamisi eesmärgi ning seetõttu peaksid reguleerimisega seotud küsimused piiriülese võrkudevahelise ühenduse ja piirkondlike turgude kohta olema reguleerivate asutuste üks peamisi kohustusi, vajaduse korral tihedas koostöös ametiga.“

- 4 Direktiivi 2009/72 artikli 1 kohaselt kehtestatakse „elektrienergia tootmise, edastamise, jaotamise ja tarnimise ühiseeskirjad koos tarbijakaitse sätetega konkurentsivõimeliste energiaturgude täiustamiseks ja integreerimiseks [liidus]“.
- 5 Direktiivi 2009/72 artiklis 2 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

3. „edastamine“ – elektrienergia transport vastastikku seotud ülikõrgepinge- ja kõrgepingevõrkudes, mille eesmärk on edastada see lõpptarbijatele või jaotajatele, kuid mitte tarnimine;
4. „põhivõrguettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab põhivõrgu kasutamise, hoolduse ja vajadusel arendamise eest teatud piirkonnas, ja vajaduse korral põhivõrgu sidumise eest teiste võrkudega, ning kes tagab võrgu pikaajalise võime rahuldada mõistlikku nõudlust elektrienergia edastamise järele;

[...]

13. „võrkudevaheline ühendus“ – seade, mida kasutatakse elektrivõrkude ühendamiseks;

[...]“.

- 6 Selle direktiivi artikli 12 punktid a ja h sätestavad:

„Põhivõrguettevõtja kohustuseks on:

- a) tagada võrgu pikaajaline võime rahuldada mõistlikke nõudmisi elektrienergia edastamise järele ning antud majanduslikes tingimustes ja keskkonnanõuetele vastavate turvaliste, töökindlate ja tõhusate põhivõrkude toimimine, hooldus ja arendamine;

[...]

- h) koguda kooskõlas määruse [...] nr 714/2009 artikliga 13 põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamismehhanismi alusel ülekoormustasusid ja makseid, võimaldada juurdepääsu kolmandatele pooltele ja seda juhtida ning anda sellest keeldumise korral põhjendatud seletusi, mida jälgivad riiklikud reguleerivad asutused; [...]“.

- 7 Direktiivi 2009/72 artikli 13 lõige 4 näeb ette:

„Iga sõltumatu süsteemihaldur vastutab vastavalt määruse [...] nr 714/2009 artiklile 13 kolmandatele isikutele juurdepääsu võimaldamise ja haldamise eest, sealhulgas juurdepääsutasude ja ülekoormustasude kogumise ning põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamiskorra kohaste maksete eest, põhivõrgu haldamise, hoolduse ja arendamise eest ning selle eest, et investeerimiskavade abil tagatakse süsteemi pikaajaline võime rahuldada mõistlikku nõudlust. [...]“.

- 8 Selle direktiivi artikli 37 lõigetes 3 ja 9 on sätestatud:

„3. Kui artikli 13 alusel on määratud sõltumatu süsteemihaldur, peab reguleeriv asutus lisaks talle käesoleva artikli lõikega 1 määratud kohustustele:

[...]

- f) jälgima, et sõltumatu süsteemihalduri poolt kogutud ülekoormustasusid kasutatakse vastavalt määruse [...] nr 714/2009 artikli 16 lõikele 6.

[...]

9. Reguleerivad asutused jälgivad ülekoormuse juhtimist riikide elektrivõrkudes, sealhulgas võrkudevahelistes ühendustes, ja ülekoormuse juhtimise eeskirjade rakendamist. Sel eesmärgil esitavad põhivõrguettevõtjad või turul osalejad reguleerivatele asutustele oma ülekoormusega tegelemise eeskirjad, kaasa arvatud võimsuse jaotamine. Siseriiklikud reguleerivad asutused võivad taotleda kõnealuste eeskirjade muutmist.“

Määrus nr 714/2009

9 Määruse nr 714/2009 põhjendustes 21 ja 24 on märgitud:

„(21) Ülekoormuste juhtimisest saadud tulude kasutamine peaks toimuma eeskirjade kohaselt, välja arvatud juhul, kui asjakohase võrkudevahelise ühenduse eri laad õigustab erandit kõnealustest eeskirjadest.

[...]

(24) [...] Reguleerivatel asutustel koos muude asjaomaste asutustega liikmesriikides on täita oluline osa elektrienergia siseturu nõuetekohasel toimimisel.“

10 Selle määruse artikli 1 punkti a kohaselt:

„Käesoleva määruse eesmärk on järgmine:

a) kehtestada piiriülest elektrikaubandust käsitlevad õiglased eeskirjad ning suurendada sel viisil konkurentsi elektrienergia siseturul, võttes arvesse siseriiklike ja piirkondlike turgude konkreetset eripära. See hõlmab piiriüleste elektrivoogude hüvitamise korra sisseseadmist, ühtlustatud põhimõtete kehtestamist seoses piiriüleste ülekandetasudega ning olemasolevate ühendusvõimsuste jaotamist siseriiklike põhivõrkude vahel“.

11 Nimetatud määruse artikli 2 lõikes 1 on sätestatud:

„Käesoleva määruse kohaldamisel kehtivad mõisted, mis on esitatud [direktiivi 2009/72] artiklis 2, välja arvatud mõiste „võrkudevaheline ühendus“, mis asendatakse järgmisega:

– „võrkudevaheline ühendus“ – ülekandeliin, mis kulgeb või ulatub üle liikmesriikidevahelise piiri ning ühendab nende liikmesriikide siseriiklikud põhivõrgud.“

12 Määruse nr 714/2009 artikli 2 lõike 2 punktis c on „ülekoormus“ määratletud kui „olukord, milles siseriiklike põhivõrkude vaheline ühendus ei suuda asjaomaste võrkudevaheliste ühenduste ja/või siseriiklike põhivõrkude võimsuse puudumise tõttu mahutada kõiki tegelikke elektrivooge, mida turuosalisel rahvusvahelisel kaubandusel raames nõuavad“.

13 Selle määruse artikli 2 lõike 2 punkti g kohaselt on „uus võrkudevaheline ühendus“ määratletud kui hiljemalt 4. augustiks 2003 lõpetamata võrkudevaheline ühendus.

14 Määruse nr 714/2009 artikli 14 lõigete 1 ja 4 kohaselt:

„1. Võrguettevõtjate poolt kehtestatud võrkudele juurdepääsu tasud peavad olema läbipaistvad, võtma arvesse võrgu turvalisuse vajadust ning kajastama tegelikke kulusid, niivõrd kui need vastavad efektiivse ja võrreldava struktuuriga võrguettevõtja kuludele, ega tohi olla kedagi diskrimineerivad. Kõnealused tasud ei tohi olla vahemaapõhised.

[...]

4. Käesoleva artikli alusel võrgutasude kehtestamine ei piira deklareeritud ekspordi- ja deklareeritud imporditasude kohaldamist, mis tulenevad artiklis 16 nimetatud ülekoormuse juhtimisest.“

15 Selle määruse artikkel 16 „Ülekoormuse juhtimise põhialused“ näeb ette:

„1. Võrgu ülekoormuse probleemide lahendamisel kasutatakse mittediskrimineerivaid turupõhiseid lahendusi, mis annavad tõhusaid hinnasignaale asjaomastele turuosalistele ja põhivõrguettevõtjatele. Võrgu ülekoormusega seotud küsimuste lahendamisel eelistatakse muid kui tehingul põhinevaid meetodeid, st meetodeid, mille puhul ei tehta valikut üksikute turuosaliste lepingute vahel.

2. Tehingu piiramist kasutatakse ainult eriolukordades, kui põhivõrguettevõtja peab toimima kiiresti ning edasisaatmine ega vahetuskauba tegemine ei ole võimalik. Iga sellist menetlust kohaldatakse mittediskrimineerivalt.

Turuosalistele, kellele on jaotatud võimsus, hüvitatakse kõik piirangud, kui tegemist ei ole vääramatu jõuga.

3. Turuosalistele tehakse kättesaadavaks piiriüleseid elektrivooge mõjutavate ühenduste ja/või põhivõrkude maksimaalne võimsus, kusjuures peetakse kinni võrgu turvalisusega seotud ohutusnormidest.

4. Turuosalistes teatavad asjaomastele põhivõrguettevõtjatele mõistliku aja jooksul enne asjakohast täitmisjärku, kas nad kavatsevad jaotatud võimsust kasutada. Iga kasutamata jääv võimsus suunatakse turule tagasi avatud, läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil.

5. Tehniliste võimaluste piires tasakaalustavad põhivõrguettevõtjad ülekoormusega võrkudes vastassuunas kulgevate elektrivoogude võimsusnõuded, et ära kasutada liini maksimaalne võimsus. Võrgu turvalisust täiel määral silmas pidades ei keelduta kunagi ülekoormust vähendavatest tehingutest.

6. Võrkudevahelise ühenduse jaotamisest saadud tulusid kasutatakse järgmistel eesmärkidel:

- a) jaotatud võimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks ja/või
- b) ühendusvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks võrguinvesteeringute kaudu, eelkõige uute võrkudevaheliste ühenduste kaudu.

Kui tulusid ei saa tõhusalt kasutada esimese lõigu punktides a ja/või b sätestatud eesmärkidel, võib neid asjaomaste liikmesriikide reguleerivate asutuste heakskiidul kasutada summas, mille ülemmäära määravad kindlaks nimetatud reguleerivad asutused sisetulekuna, mida reguleerivad asutused võtavad arvesse võrgutariifide arvutamise metoodika heakskiitmisel ja/või võrgutariifide kehtestamisel.

Ülejäänud osa tuludest kirjendatakse sisemises raamatupidamisarvestuses eraldi reale, kuni seda saab esimese lõigu punktides a ja/või b sätestatud eesmärkidel kasutada. Reguleeriv asutus teavitab ametit teises lõigus osutatud heakskiitvast otsusest.“

16 Määruse nr 714/2009 artikli 17 lõigete 1 ja 3 kohaselt:

„1. Alalisvooluvõrkude vaheliste uute ühenduste osas võib taotluse korral piiratud aja jooksul vabastada käesoleva määruse artikli 16 lõike 6 sätete ning direktiivi [2009/72] artiklite 9, 32 ning artikli 37 lõigete 6 ja 10 sätete kohaldamisest järgmistel tingimustel:

- a) investeering peab soodustama konkurentsi elektriga varustamise alal;
- b) kõnealuse investeeringuga seotud risk on nii suur, et ilma vabastuse saamiseta ei oleks võimalik investeerida;

- c) võrkudevahelise ühenduse omanik peab olema füüsiline või juriidiline isik, kes vähemalt oma õigusliku vormi poolest on erinev süsteemihalduritest, kelle süsteemi kõnealune ühendus ehitatakse;
- d) tasud nõutakse sisse kõnealuse võrkudevahelise ühenduse kasutajatelt;
- e) alates Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/92/EÜ (elektri siseturu ühiseeskirjade kohta) [(EÜT 1990, L 27, lk 20)] artikli 19 kohasest turu osalisest avamisest ei ole üheltki tasukomponendilt sisse nõutud ühtegi osa ühenduse kapitali- ega tegevuskuludest, mis on tehtud võrkudevahelise ühendusega seotud põhi- või jaotusvõrkude kasutamiseks, ja
- f) vabastus ei tohi kahjustada konkurentsi, elektrienergia siseturu tõrgeteta toimimist ega sellise reguleeritud võrgu tõhusat toimimist, millega võrkudevaheline ühendus on liidetud.

[...]

3. Lõiget 1 kohaldatakse ka olemasolevate võrkudevaheliste ühenduste võimsuse märkimisväärse suurendamise suhtes.“

- 17 Määruse nr 714/2009 I lisa „Riiklike võrkude vaheliste ühenduste olemasoleva edastamisvõimsuse juhtimise ja jaotamise suunised“ näeb muu hulgas ette:

„1.7. [...] põhivõrguettevõtjad [ei või] piirata ühendusvõimsust, et vähendada ülekoormust oma kontrollpiirkonnas, välja arvatud eelnimetatud põhjustel ja toimumisohutusega seotud põhjustel.

[...]

2.1. Tõhusa piiriülese kaubanduse soodustamiseks peavad ülekoormuse juhtimise meetodid olema turupõhised. Seepärast jagatakse võimsust ainult otsestel (võimsus) või kaudsetel (võimsus ja energia) enampakkumistel. Mõlemaid meetodeid võib kasutada koos samas võrkudevahelises ühenduses. Mitu korda päevas toimuva kauplemise puhul võib kasutada pidevat kauplemist.

[...]

2.6. Põhivõrguettevõtjad määravad erinevate ajakavade vahel võimsuste jaotamise jaoks sobiva struktuuri. [...]

[...]

3.1. Ühendusvõimsuste korral koordineerivad ja rakendavad võimsuste jaotamist asjaomased põhivõrguettevõtjad, kasutades ühist jaotamiskorda. [...]

[...]

5.2. Põhivõrguettevõtjad avaldavad üldise kirjelduse ülekoormuse juhtimise meetodi kohta, mida on erinevates olukordades kasutatud turule kättesaadava võimsuse maksimeerimiseks, ja üldise kava kogu edastamisvõimsuse arvutamiseks eri ajakavade jaoks võrgu elektriliste ja füüsikaliste näitajate põhjal. Kava peavad läbi vaatama asjaomaste liikmesriikide reguleerivad asutused.“

- 18 Selle lisa punkt 6 „Ülekoormusest saadava tulu kasutamine“ sätestab:

„[...]

6.3. Ülekoormusest saadav tulu jagatakse asjaomaste põhivõrguettevõtjate vahel vastavalt nende vahel kokkulepitud tingimustele, mille on läbi vaadanud vastavad reguleerivad asutused.

6.4. Põhivõrguettevõtjad määratlevad enne selgelt, mil viisil nad kasutavad ülekoormusest saadavat võimalikku tulu, ja annavad aru kõnealuse tulu tegelikust kasutamisest. Reguleerivad asutused kontrollivad, et kõnealune kasutamine oleks kooskõlas käesoleva määruse ja suunistega ning et kogu ülekoormusest saadav tulu, mis tuleneb ühendusvõimsuste jaotamisest, kasutataks ühel või mitmel käesoleva määruse artikli 16 lõikes 6 kirjeldatud eesmärgil.

[...]

6.6. Võrkude ühendusvõimsuse säilitamise või suurendamise eesmärgil investeringuteks kasutatav ülekoormusest saadav tulu eraldatakse eelistatavalt konkreetsetele varem kindlaks määratud projektidele, millega soodustatakse olemasoleva kaasneva ülekoormuse vähendamist ning mida samuti võib rakendada mõistliku aja jooksul, eriti seoses loa andmise menetlusega.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 19 Baltic Cable on Rootsi äriühing, kes omab ja haldab alates 1994. aastast kõrgepinge elektriliini, mis tagab Rootsi ja Saksamaa elektrivõrkude vahelise ühenduse.
- 20 9. juuni 2016. aasta otsusega kohustas EI määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimese lõigu alusel Baltic Cable'it kirjendama oma ülekoormustulu, st tulu, mille ta sai nimetatud võrkudevahelise ühenduse võimsuse jaotamisest ajavahemikul 1. juulist 2013 kuni 30. juunini 2014 ning 1. juulist 2014 kuni 30. juunini 2015 oma sisemises raamatupidamisarvestuses eraldi reale, kuni seda saab kasutada jaotatud võimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks ja/või ühendusvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks võrguinvesteeringute kaudu, eelkõige uute võrkudevaheliste ühenduste kaudu.
- 21 EI jättis 2. novembri 2017. aasta otsusega rahuldamata Baltic Cable'i taotluse, mille ta esitas määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teise lõigu alusel selleks, et tal oleks õigus kasutada oma ülekoormustulu sissetulekuna, mida reguleerivad asutused võtavad arvesse võrgutariifide arvutamise meetoodika heakskiitmisel ja/või võrgutariifide kehtestamisel.
- 22 Baltic Cable esitas nende kahe otsuse peale kaebuse Förvaltningsrätten i Linköpingile (Linköpingi halduskohus, Rootsi). Ta väidab esimese võimalusena, et määruse nr 714/2009 artikkel 16 puudutab üksnes põhivõrguettevõtjaid direktiivi 2009/72 artikli 2 lõike 4 tähenduses, mitte aga ettevõtjaid, kes nagu Baltic Cable haldavad üksnes võrkudevahelist ühendust.
- 23 Teise võimalusena väidab Baltic Cable, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et ettevõtjad, kes tegelevad ainult võrkudevahelise ühendusega, võivad vabalt oma äranägemise järgi kasutada kogu ülekoormustulu, mille nad on saanud ühendusest, millesse nad on investeerinud.
- 24 Igal juhul peaks nendel ettevõtjatel olema lubatud kasutada oma ülekoormustulu vastavalt määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teisele lõigule.
- 25 Lõpuks väidab Baltic Cable, et kuna tema ülekoormustulu moodustab ligikaudu 70% tema sissetulekust, on käesoleva kohtuotsuse punktides 20 ja 21 mainitud EI otsused vastuolus omandiõigusega. Nimetatud otsused rikuvad tema sõnul ka proportsionaalsuse põhimõtet, kahjustades ebaproportsionaalselt Baltic Cable'i võimet oma tegevust jätkata ja takistades seeläbi määrusega nr 714/2009 taotletud ühendusvõimsuste tõhusa säilitamise eesmärkide saavutamist, kuigi nende eesmärkide saavutamiseks on olemas vähem piiravad vahendid, kasutades selle määruse artikli 16

lõike 6 teises lõigus antud võimalusi. Lõpuks rikuvad need otsused õiguspärase ootuse põhimõtet, kuna tehes varem otsuse Baltic Cable'i tulude ülempiiri kohta, nõustus EI sellega, kuidas Baltic Cable kavatses oma ülekoormustulu kasutada.

- 26 EI väidab, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõikes 6 on silmas peetud kõiki isikuid, kes saavad ülekoormustulu, ja et järelkult kuulub Baltic Cable selle sätte kohaldamisalasse seoses tema ülekoormustulu kasutamisega.
- 27 Teise võimalusena, juhul kui määruse nr 714/2009 artikli 16 lõige 6 on kohaldatav üksnes põhivõrguettevõtjate suhtes, väidab EI, et Baltic Cable'it tuleb pidada põhivõrguettevõtjaks.
- 28 Ta väidab lisaks, et kuna Baltic Cable'il ei ole kliente, kes maksavad võrgutasusid, ei saa tema suhtes kohaldada määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teises lõigus ette nähtud erandeid, mis toovad nimelt kaasa nende tasude vähendamise.
- 29 Mõõndes, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 kohaldamine Baltic Cable'i suhtes toob talle kaasa tagajärgi, mida võib pidada ebaproportsionaalseks, leiab EI, et see tõdemus ei luba tal kõnealust sätet kohaldada nii, et see oleks *contra legem*.
- 30 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et arvestades määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 sõnastust, ei piirdu selle kohaldamisala üksnes põhivõrguettevõtjatega, kuigi vastupidist tõlgendust ei saa kohe välistada.
- 31 Lisaks tuleneb selle kohtu sõnul määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimese lõigu punktidest a ja b selgelt, et ainult võrkudevahelise ühendusega tegelev ettevõtja ei tohi oma ülekoormustulu kasutada kasumi teenimiseks. Seevastu võib selle sätte lai tõlgendamine lubada kasutada seda tulu võrkudevahelise ühenduse käitamiseks ja hooldamiseks.
- 32 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb siiski, kas määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teine lõik võimaldab liikmesriigi asutusel lubada sellisel ettevõtjal nagu Baltic Cable, kellel puuduvad kliendid, kes maksaksid vähendada võivaid võrgutasusid, kasutada oma ülekoormustulu muudel kui kõnealuse määruse artikli 16 lõike 6 esimeses lõigus nimetatud eesmärkidel.
- 33 Lõpuks, kui määruse nr 714/2009 artikli 16 lõige 6 on kohaldatav sellise ettevõtja suhtes nagu Baltic Cable, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas see säte on proportsionaalsuse põhimõtet arvestades kehtiv.
- 34 Leides neil asjaoludel, et tema menetluses olevas vaidluses on tekkinud liidu õiguse tõlgendamise ja kehtivuse küsimused, otsustas Förvaltningsrätten i Linköping (Linköpingi halduskohus, Rootsi) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas määruse nr 714/2009 artikli 16 lõige 6 on kohaldatav asjaoludest sõltumata kõigil juhtudel, mil isik saab tulu võrkudevahelise ühenduse jaotamisest, või ainult siis, kui sellist tulu saav isik on [direktiivi 2009/72] artikli 2 punkti 4 tähenduses põhivõrguettevõtja?
 2. Kui vastus esimesele küsimusele on, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõige 6 on kohaldatav ainult põhivõrguettevõtjate suhtes, siis kas ainult võrkudevahelise ühendusega tegelev ettevõtja on põhivõrguettevõtja?
 3. Kui vastus esimesele või teisele küsimusele on, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõige 6 on kohaldatav ettevõtja suhtes, kes tegeleb ainult võrkudevahelise ühendusega, siis kas selle ühendusega seotud tegevus- ja hoolduskulusid saab käsitada määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimese lõigu punktis b osutatud võrguinvesteeringutena, mida tehakse ühendusvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks?

4. Kui vastus esimesele või teisele küsimusele on, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõige 6 on kohaldatav ettevõtja suhtes, kes tegeleb ainult võrkudevahelise ühendusega, siis kas reguleeriv asutus saab määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teise lõigu alusel anda heakskiidu sellele, et ainult võrkudevahelise ühendusega tegelev ettevõtja, kelle jaoks on kindlaks määratud tariifide kehtestamise metoodika, kuid kellel puuduvad kliendid, kes tasuksid otse talle võrgutasusid (tariife), mida saaks vähendada, võib võrkudevahelise ühenduse jaotamisest saadud tulu kasutada kasumi teenimiseks või – juhul, kui vastus kolmandale küsimusele on eitav – tegevus- ja hoolduskulude katteks?
5. Kui vastus esimesele või teisele küsimusele on, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõige 6 on kohaldatav ettevõtja suhtes, kes tegeleb ainult võrkudevahelise ühendusega, ja vastus kolmandale ja neljandale küsimusele on kas selline, et äriühing ei tohi võrkudevahelise ühenduse jaotamisest saadud tulu kasutada tegevus- ja hoolduskulude katteks ega kasumi teenimiseks, või selline, et ettevõtja võib kõnealust tulu kasutada tegevus- ja hoolduskulude katteks, kuid mitte kasumi teenimiseks, siis kas määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 kohaldamine ettevõtja suhtes, kes tegeleb ainult võrkudevahelise ühendusega, on vastuolus liidu õiguses sätestatud proportsionaalsuse või mõne muu kohaldatava põhimõttega?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

- 35 Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 714/2009 artikli 16 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et see on kohaldatav ettevõtja suhtes, kes käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust.
- 36 Määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimene lõik näeb ette, et ülekoormustulu tuleb kasutada jaotatud võimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks ja/või ühendusvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks võrguinvesteeringute kaudu, eelkõige uute võrkudevaheliste ühenduste kaudu.
- 37 Kuna kõnealune säte ei täpsusta isikuid, kelle suhtes selline kohustus kehtib, tuleb selle sätte tõlgendamiseks võtta arvesse sätte konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärgi, mille osa see säte on (vt selle kohta 7. juuni 2005. aasta kohtuotsus VEMW jt, C-17/03, EU:C:2005:362, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Mis puudutab määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 konteksti, siis tuleb märkida, et peaaegu kõik selle määruse artikli 16 sätted, sealhulgas lõige 1, mis oma üldise sisuga on sissejuhatuseks kõikidele artikli 16 sätetele, viitavad sõnaselgelt põhivõrguettevõtjatele, tuues esile erinevad kohustused, mida need ettevõtjad peavad ülekoormuse juhtimisel täitma, kusjuures viimati nimetatud mõiste hõlmab – nagu nähtub määruse nr 714/2009 artikli 2 lõike 2 punktist c – üksnes olukordi, mis on seotud võrkudevahelise ühendusega, nagu see on määratletud asjaomase määruse artikli 2 lõikes 1.
- 39 Määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 sõnastusest ei nähtu aga kuidagi, et see säte tuleks artikli 16 üldisest ülesehitusest välja jätta. Järelikult tuleb asuda seisukohale, et nimetatud säte puudutab üksnes põhivõrguettevõtjaid.
- 40 Seda tõlgendust kinnitab määruse nr 714/2009 I lisa „Riiklike võrkude vaheliste ühenduste olemasolevad edastamisvõimsuse juhtimise ja jaotamise suunised“, mille sätted omakorda viitavad süstemaatiliselt põhivõrguettevõtjatele. Selle lisa punktis 1.7 on eelkõige ette nähtud, et põhivõrguettevõtjad ei või piirata ühendusvõimsust, et vähendada ülekoormust oma kontrollpiirkonnas, samas kui lisa punktis 5.2 on sätestatud, et põhivõrguettevõtjad avaldavad üldise kirjelduse ülekoormuse juhtimise meetodi kohta, mida on erinevates olukordades kasutatud turule

kättesaadava võimsuse maksimeerimiseks, ja üldise kava kogu edastamisvõimsuse arvutamiseks eri ajakavade jaoks. Samuti nähtub sama lisa punktidest 1.7, 2.6 ja 3.1, et põhivõrguettevõtjad vastutavad võimsuse jaotamise eest võrkudevaheliste ühenduste tasandil.

- 41 Sellest järeldub, nagu kinnitavad ka direktiivi 2009/72 artikli 12 punkt h, artikli 13 lõige 4 ja artikli 37 lõike 3 punkt f, et ülekoormustulu teenivad põhivõrguettevõtjad, kes on seega kohustatud seda kasutama vastavalt määruse nr 714/2009 artikli 16 lõikele 6.
- 42 Neil asjaoludel tuleb analüüsida, kas põhivõrguettevõtja mõiste määruse nr 714/2009 tähenduses hõlmab ettevõtjaid, kes majandavad üksnes võrkudevahelist ühendust.
- 43 Kõigepealt, mis sellega seoses puudutab võrkudevahelise ühenduse mõistet, siis määruse nr 714/2009 artikli 2 lõikes 1 on see määratletud kui „ülekandeliin“, mis „ühendab [...] liikmesriikide siseriiklikud põhivõrgud.“ Sellest tuleneb, et elektrienergia edastamise osas eristab määrus võrkudevahelist ühendust ja võrku, millest esimene ei ole „võrk“, vaid ülekande-„liin“.
- 44 Järgmiseks on direktiivi 2009/72 artikli 2 punktis 4, mis on määruse nr 714/2009 artikli 2 lõike 1 alusel selle määruse kohaldamisel kehtiv, sätestatud, et põhivõrguettevõtja on füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab põhivõrgu kasutamise, hoolduse ja vajaduse korral arendamise eest teatud piirkonnas, ja vajaduse korral põhivõrgu sidumise eest teiste võrkudega, ning kes tagab võrgu pikaajalise võime rahuldada mõistlikku nõudlust elektrienergia edastamise järele.
- 45 Sellest tuleneb, et põhivõrguettevõtja mõiste hõlmab isikut, kes vastutab muu hulgas mitte ainult põhivõrgu kasutamise ja hoolduse eest, vaid olenevalt olukorrast ka ühe või mitme võrkudevahelise ühenduse eest.
- 46 Lõpuks, arvestades direktiivi 2009/72 artikli 2 lõike 4 sõnastust, ilmneb, et liidu seadusandja ei ole sõnaselgelt silmas pidanud olukorda, kus põhivõrguettevõtja käitab eranditult „ülekandeliini“, seega nimelt võrkudevahelist ühendust. Siiski ei võimalda miski järeldada, et liidu seadusandja kavatsus oli jätta selle sätte ja määruse nr 714/2009 tähenduses põhivõrguettevõtja mõiste alt välja ettevõtja, kes kasutab ja hooldab ainult ühte või mitut võrkudevahelist ühendust.
- 47 Nimelt tuleb kõigepealt märkida, et käesoleva kohtuotsuse punktis 44 esile toodud põhivõrguettevõtja määratlus rõhutab asjaomase isiku vastutust elektri transportimist võimaldava taristu kasutamise, hoolduse ja vajaduse korral arendamise eest, sõltumata sellest, kas tegemist on „võrgu“ või „liiniga“.
- 48 Järgmiseks on määruse nr 714/2009 artikli 17 – mis näeb ette erandi selle määruse artikli 16 lõikest 6 uute võrkudevaheliste ühenduste kasuks – lõike 1 punktis c sätestatud, et selle erandi kohaldamiseks peab kõnealune võrkudevaheline ühendus kuuluma füüsilisele või juriidilisele isikule, kes on eraldiseisev põhivõrguettevõtjatest, kelle võrkudele see ühendus rajatakse. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1228/2003, milles käsitletakse võrkudele juurdepääsu tingimusi piiriüleses elektrikaubanduses (ELT 2003, L 176, lk 1; ELT eriväljaanne 12/02, lk 175), mis tunnistati kehtetuks ja asendati määrusega nr 714/2009, ettevalmistavatest materjalidest, eelkõige põhjendustest, mis on esitatud muudetud ettepanekus võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse võrkudele juurdepääsu tingimusi piiriüleses elektrikaubanduses (KOM(2002) 304 (lõplik)), nähtub, et selles sättes on silmas peetud ühendusi, mille puhul investorid ei saa arvestada võrkudevahelise ühenduse kaudu seotud võrkude kasutamise eest võetavate tasudega.
- 49 Sellest järeldub, et liidu seadusandja lähtus tingimata eeldusest, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 kohaldamisalasse kuuluvad ettevõtjad, kes majandavad ainult võrkudevahelist ühendust.

- 50 Lõpuks on tegevus, mis piirdub võrkudevahelise ühenduse käitamise ja hooldamisega, seotud piiriülese elektrikaubandusega ja võib seega parandada konkurentsi elektrienergia siseturul. Järelikult läheks sellise tegevuse välistamine põhivõrguettevõtja mõiste alt vastuollu määruse nr 714/2009 eesmärgiga, mis on kindlaks määratud selle artikli 1 punktis a.
- 51 Sellest tuleneb, et põhivõrguettevõtja mõiste määruse nr 714/2009 tähenduses hõlmab ettevõtjaid, kes käitavad üksnes piiriülest võrkudevahelist ühendust.
- 52 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele ja teisele küsimusele vastata, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et see on kohaldatav ettevõtja suhtes, kes käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust.

Kolmas küsimus

- 53 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 714/2009 artikli 16 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et kui põhivõrguettevõtja käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust, siis võib sellega seotud tegevus- ja hoolduskulusid käsitada selle määruse artikli 16 lõike 6 esimese lõigu punktis b osutatud võrguinvesteeringutena, mida tehakse ühendusvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks.
- 54 Kõigepealt tuleb meenutada, nagu nähtub määruse nr 714/2009 artikli 16 pealkirjast, et selle artikli sätted kehtestavad ülekoormuse juhtimisega seotud eeskirjade kogumi.
- 55 Ülekoormuse mõiste on omakorda määratletud määruse nr 714/2009 artikli 2 lõike 2 punktis c kui olukord, mis tuleneb asjaomaste võrkudevaheliste ühenduste ja/või põhivõrkude võimsuse puudumisest.
- 56 Sellega seoses reguleerib määruse nr 714/2009 artikli 16 lõige 6 „võrkudevahelise ühenduse jaotamisest saadud tulusid“.
- 57 Nagu nähtub määruse nr 714/2009 artikli 1 punktist a, kehtivad kõnealuse võrkudevahelise võimsuse jaotamise suhtes ühtlustatud põhimõtted, mis peavad võimaldama kehtestada piiriülesest elektrikaubandust käsitlevad õiglased eeskirjad, et suurendada konkurentsi elektrienergia siseturul. Selle määruse I lisa punkti 2.1 kohaselt toimub see jaotamine enampakkumistel.
- 58 Käesoleva kohtuotsuse punktides 54–57 viidatud kõikide sätete koostoimest tuleneb, et mida ebapiisavam on kõnealuse võrkudevahelise ühenduse olemasolev võimsus nõudluse seisukohast, seda suuremaks võivad asjaomase põhivõrguettevõtja jaoks osutuda määruse nr 714/2009 artikli 16 lõikes 6 nimetatud tulud. Järelikult, nagu rõhutas ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 43, ei ole põhivõrguettevõtjatel põhimõtteliselt majanduslikku stiimulit ülekoormusi vähendada.
- 59 Selleks aga, et vähendada või vähemalt piirata ülekoormust, on määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimeses lõigus nähtud ette, et neid tulusid kasutatakse, vastavalt punktile a, jaotatud võimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks ja/või, vastavalt punktile b, ühendusvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks võrguinvesteeringute kaudu, eelkõige uute võrkudevaheliste ühenduste kaudu.
- 60 Käesoleval juhul soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsemalt teada, milline on määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimese lõigu punkti b ulatus.
- 61 Nagu nähtub selle sätte sõnastusest, on liidu seadusandja rõhutanud vajadust, et selles sättes nimetatud tulud, sealhulgas need, mida kasutatakse olemasolevate ühenduste säilitamiseks, kuuluksid „investeeringu“ alla, olenemata sellest, kas tegemist on investeeringuga, mis võimaldab ühendusvõimsust suurendada, või investeeringuga, mis võimaldab seda säilitada. Määruse nr 714/2009

I lisa punktis 6.6 on selle kohta sätestatud, et sellisteks investeeringuteks kasutatav ülekoormusest saadav tulu eraldatakse eelistatavalt konkreetsetele varem kindlaks määratud projektidele, millega soodustatakse olemasoleva kaasneva ülekoormuse vähendamist ning mida võib samuti rakendada mõistliku aja jooksul, eriti seoses loa andmise menetlusega.

- 62 Seetõttu ei saa võrkudevahelise ühenduse tegevus- ja hoolduskulud tulenevalt asjaolust, et need ei kujuta endast selliseid investeeringuid, kuuluda määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimese lõigu punkti b kohaldamisalasse.
- 63 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimese lõigu punkti b tuleb tõlgendada nii, et kui põhivõrguettevõtja käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust, siis ei või sellega seotud tegevus- ja hoolduskulusid käsitada nimetatud sättes osutatud võrguinvesteeringutena, mida tehakse ühendusvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks.

Neljas küsimus

- 64 Neljanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi reguleeriv asutus kohaldab seda sätet põhivõrguettevõtja suhtes, kes käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust, võib ta lubada sellisel põhivõrguettevõtjal kasutada oma ülekoormustulu kasumi teenimiseks või kõnealuse võrkudevahelise ühenduse käitamiseks ja hooldamiseks.
- 65 Määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teise lõigu kohaselt võib ülekoormustulusid juhul, kui neid ei saa tõhusalt kasutada jaotatud võimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks ja/või ühendusvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks võrguinvesteeringute kaudu, eelkõige uute võrkudevaheliste ühenduste kaudu, asjaomaste liikmesriikide reguleerivate asutuste heakskiidul kasutada summas, mille ülemmäära määravad kindlaks nimetatud reguleerivad asutused sissetulekuna, mida reguleerivad asutused võtavad arvesse võrgutariifide arvutamise metoodika heakskiitmisel ja/või võrgutariifide kehtestamisel.
- 66 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et erinevalt põhivõrguettevõtjatest, kes vastutavad ainult võrkudevahelise ühenduse eest, on põhivõrguettevõtjatel, kes käitavad korraga nii võrkudevahelist ühendust kui ka põhivõrku, tulenevalt määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimese lõigu punkti b enda sõnastusest võimalus investeerida mitte ainult sellesse võrkudevahelisse ühendusse ja/või uutesse võrkudevahelistesse ühendustesse, vaid ka põhivõrku endasse, kuna nagu määruse nr 714/2009 artikli 2 lõike 2 punktis c määratletud ülekoormuse mõistest tuleneb, võib see võrk olla oma võimsuse puudumise tõttu ülekoormusprobleemide allikaks.
- 67 Järgmiseks, erinevalt põhivõrguettevõtjatest, kes käitavad ainult võrkudevahelist ühendust, saab põhivõrguettevõtja, kes käitab ka põhivõrku, vastavalt määruse nr 714/2009 artiklile 14 sellele võrgule juurdepääsu tasu, mis – nagu nähtub määruse nr 714/2009 artikli 17 lõike 1 punktist e – võimaldab katta võrkudevahelise ühenduse käitamis- ja hoolduskulud, mida ta peab kandma. Need tasud võivad ka võimaldada põhivõrguettevõtjatel, kes neid saavad, tegutseda kasumi teenimise eesmärgil.
- 68 Lõpuks lubab määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teine lõik põhivõrguettevõtjatel teatud tingimustel kasutada oma ülekoormustulu selleks, et vähendada võrgule juurdepääsemise tasude summat. Kuna aga ainult võrkudevahelist ühendust käitavad põhivõrguettevõtjad ei käita ühtegi põhivõrku ja seega ei saa nad neid tasusid, siis ei saa nad oma ülekoormustulusid kasutada määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teises lõigus ette nähtud eesmärkidel.

- 69 Käesoleva kohtuotsuse punktides 66–68 välja toodud erinevustest järelduste tegemiseks tuleb esiteks arvesse võtta määruse nr 714/2009 artikli 16 lõiget 1, mille kohaselt tuleb võrgu ülekoormuse probleemide lahendamisel kasutada „mittediskrimineerivaid lahendusi“. Nimetatud säte peegeldab üldist diskrimineerimiskeelu põhimõtet, mis nüüdsest on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 21.
- 70 Järelikult tuleb määruse nr 714/2009 artikli 16 lõiget 6 tõlgendada selle artikli lõiget 1 ja nimetatud põhimõtet arvestades, et tagada, et nimetatud lõike 6 kohaldamisel ei koheldaks põhivõrguettevõtjaid, kes käitavad ainult võrkudevahelist ühendust, diskrimineerivalt võrreldes nendega, kes lisaks haldavad ka põhivõrku.
- 71 Teiseks tuleb märkida, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõiget 6 tuleb tõlgendada koostoimes selle määruse põhjendusega 21, mille kohaselt on lubatud teha erandeid ülekoormustulude kasutamist käsitlevatest eeskirjadest, kui see on põhjendatud asjaomase võrkudevahelise ühenduse eripära tõttu.
- 72 Sellega seoses võimaldab määruse nr 714/2009 artikkel 17 uutel võrkudevahelistel ühendustel saada erandi selle määruse artikli 16 lõikest 6, nõudes siiski, et selleks peab olema täidetud mitu eritingimust, mille hulgas on nimetatud määruse artikli 17 lõike 1 punktis c ette nähtud tingimus, et kõnealune võrkudevaheline ühendus kuuluks füüsilisele või juriidilise isikule, kes on erinev põhivõrguettevõtjatest, kelle võrkudesse see ühendus rajatakse.
- 73 Nii toimides soovis liidu seadusandja uute võrkudevaheliste ühenduste osas leevendada määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimese lõigu punktist b tulenevate kohustuste ulatust eelkõige juhul, kui võrkudevahelist ühendust haldab põhivõrguettevõtja, kes on erinev neist, kes haldavad selle võrkudevahelise ühenduse kaudu seotud võrke.
- 74 Lisaks tähendab määruse nr 714/2009 artikli 17 lõige 3, mille alusel kohaldatakse selle artikli lõiget 1 olemasolevate võrkudevaheliste ühenduste võimsuse märkimisväärse suurendamise suhtes, et asjaolu, et asjaomane võrkudevaheline ühendus kuulub põhivõrguettevõtjale, kes erineb nendest põhivõrguettevõtjatest, kelle võrgud on selle võrkudevahelise ühenduse kaudu seotud, on samuti asjakohane selleks, et teha erand kõnealuse määruse artikli 16 lõikes 6 ette nähtud eeskirjadest, mis käsitlevad olemasolevatest võrkudevahelistest ühendustest saadava ülekoormustulu kasutamist.
- 75 Kolmandaks nõuab määruse nr 714/2009 artikli 16 lõige 1, et ülekoormuse probleemide lahendamisel kasutataks „turupõhiseid“ lahendusi.
- 76 Direktiivi 2009/72 artikli 12 punktis a on omakorda eelkõige ette nähtud, et iga põhivõrguettevõtja peab saama tegutseda „majanduslikes tingimustes“.
- 77 Käesoleva kohtuotsuse punktides 66–68 välja toodud erinevused sellise põhivõrguettevõtja, kes käitab ühtaegu nii põhivõrku kui ka võrkudevahelist ühendust, ja sellise põhivõrguettevõtja vahel, kes käitab ainult võrkudevahelist ühendust, on just sellised, mis asetavad nimetatud teise kategooriasse kuuluvad põhivõrguettevõtjad olukorda, kus nende saadavat ülekoormustulu ei saa, nagu on ette nähtud määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teises lõigus, tõhusalt kasutada sellesama lõike 6 esimese lõigu punktis a ja/või b nimetatud eesmärkidel, kuna kogu kõnealuse tulu eraldamine nendeks eesmärkideks takistaks nimetatud põhivõrguettevõtjatel tegutseda majanduslikes tingimustes, mistõttu ei saaks nad katta võrkudevahelise ühendusega seotud tegevus- ja hoolduskulusid ega teenida kohast kasumit.
- 78 Võttes arvesse käesoleva kohtuotsuse punktides 69–77 esitatud kaalutlusi, peavad liikmesriikide reguleerivad asutused – kellel on määruse nr 714/2009 põhjendusest 24 nähtuvalt täita oluline osa elektrienergia siseturu nõuetekohasel toimimisel –, kui nad kohaldavad selle määruse artikli 16 lõike 6 teist lõiku niisuguse põhivõrguettevõtja suhtes, kes käitab ainult võrkudevahelist ühendust, võimaldama nimetatud põhivõrguettevõtjal tegutseda majanduslikel tingimustel, mis vastavad elektrienergia edastamise turu tingimustele, sealhulgas teenida kohast kasumit, selleks et vältida olukorda, kus teda

koheldakse teiste asjaomaste põhivõrguettevõtjatega võrreldes diskrimineerivalt. Kui see on sel eesmärgil vajalik, peab nimetatud ametiasutus lubama kõnealusel põhivõrguettevõtjal erandina määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimeses lõigus sätestatust kasutada ühte osa saadavast ülekoormustulust võrkudevahelise ühenduse käitamise ja hooldusega seotud kulude katmiseks ning oma tegevusest kohase kasumi teenimiseks.

- 79 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb neljandale küsimusele vastata, et määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi reguleeriv asutus kohaldab seda sätet põhivõrguettevõtja suhtes, kes käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust, peab ta lubama sellisel põhivõrguettevõtjal kasutada ühte osa oma ülekoormustulust kasumi teenimiseks ja samuti võrkudevahelise ühenduse käitamiseks ja hooldamiseks, selleks et vältida olukorda, kus teda koheldakse teiste asjaomaste põhivõrguettevõtjatega võrreldes diskrimineerivalt, ja tagada, et tal oleks võimalik tegutseda majanduslikes tingimustes, teenides sealjuures kohast kasumit.

Viies küsimus

- 80 Viienda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas selles küsimuses täpsustatud tingimustel ja juhul, kui määruse nr 714/2009 artikli 16 lõiget 6 kohaldatakse põhivõrguettevõtja suhtes, kes käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust, tuleb seda sätet pidada proportsionaalsuse põhimõttega või mis tahes muu liidu õiguse üldpõhimõttega vastuolus olevaks.
- 81 Selle küsimuse sõnastusest nähtub, et eelotsusetaotluse esitanud kohus esitas selle ainult juhuks, kui vastused eelnevatele küsimustele tähendavad, et niisugusel põhivõrguettevõtjal ei ole õigust kasutada oma ülekoormustulu selleks, et katta oma tegevus- ja hoolduskulusid ja/või teenida kasumit.
- 82 Arvestades aga vastuseid, mille Euroopa Kohus esimesele kuni neljandale küsimusele andis, ei ole viiendale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 83 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamiseiga seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määruse (EÜ) nr 714/2009 võrkudele juurdepääsu tingimuste kohta piiriüleses elektrikaubanduses ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1228/2003, artikli 16 lõiget 6 tuleb tõlgendada nii, et see on kohaldatav ettevõtja suhtes, kes käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust.
2. Määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 esimese lõigu punkti b tuleb tõlgendada nii, et kui põhivõrguettevõtja käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust, siis ei või sellega seotud tegevus- ja hoolduskulusid käsitada nimetatud sättes osutatud võrguinvesteeringutena, mida tehakse ühendusvõimsuste säilitamiseks või suurendamiseks.
3. Määruse nr 714/2009 artikli 16 lõike 6 teist lõiku tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi reguleeriv asutus kohaldab seda sätet põhivõrguettevõtja suhtes, kes käitab ainult piiriülest võrkudevahelist ühendust, peab ta lubama sellisel põhivõrguettevõtjal kasutada ühte osa oma ülekoormustulust kasumi teenimiseks ja samuti võrkudevahelise ühenduse käitamiseks ja

hooldamiseks, selleks et vältida olukorda, kus teda koheldakse teiste asjaomaste põhivõrguettevõtjatega võrreldes diskrimineerivalt, ja tagada, et tal oleks võimalik tegutseda majanduslikes tingimustes, teenides sealjuures kohast kasumit.

Allkirjad